

2010.3

Driemaandelijks magazine
Herfst 2010 – september/oktober/november
N° 87 – 22ste jaargang

Het einde van het olietijdperk

DOSSIER

Naar een duurzame landbouw, zonder ggo's

Aftekantoor: Brussel X 1/2219

www.greenpeace.be

GREENPEACE

© Greenpeace / Ahi Paravogelma

Greenpeace is een internationale organisatie die tot doel heeft om milieubedrigingen aan te klagen en concrete oplossingen aan te dragen voor de bescherming van het milieu en de bevordering van de wereldwijde vrede. Onze waarden zijn geweldloosheid, confrontatie, onafhankelijkheid en de kracht van gezamenlijke actie.

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace België –

Redactie en vertaling: Carolina Viter, Jelle De Mey en Lieke De Meyer – **Concept:** Page in extemis – **Druk:** Massoz – Gedrukt op Cyclo Print, 100% gerecycled, niet-chloorgebleekt papier – **Werken mee aan dit nummer:** Mark Bradley, Arnaud Collignon, Ebi Gorieux, Jonas Hulsens, An Lantreichts, Elysabeth Loois, Maurice Losch, Jeroen Thijs, Jan Vande Putte.

Foto cover: © Armistère Greenpeace – **Verantwoordelijke uitgever:** Michel Genet, Haachtsteenweg 159, 1030 Brussel, tel 02 274 02 00, fax 02 274 02 30, www.greenpeace.be, bank 001-1380706-84, erkenningsnummer: P501034

Aardolie: game over?

© Greenpeace

Wanneer zich een olieramp voordoet, zijn we geschokt door de besmeurde kusten, de zieltogende vogels en de wanhopige kustbewoners. Maar dan schakelen we toch vlug de televisie uit om een tochtje te maken met de auto of op reis te gaan naar gebieden die nog niet door de olie zijn vervuild. Dat is nu eenmaal de dubbelzinnigheid van ons menselijk bestaan: de weerzin die de olieramp bij ons oproept, combineren we met het genot van producten of diensten die op olie gebaseerd zijn.

Michel Genet
Directeur
Greenpeace België
Die op olie gebaseerd zijn.

De ontsploffing van Deepwater Horizon in de Golf van Mexico past vermoedelijk in hetzelfde kader, al klonk er ook misprijzen voor het inconsequente gedrag van BP. Na Haiti, de Uslandse vulkaan en de rampen van afgelopen zomer kunnen we bijna de pagina omslaan...

Maar dat zou totaal verkeerd zijn! In de eerste plaats blijkt de veerkracht van de natuur toch niet zo groot als gehoopt: wetenschappers die de ramp met de Exxon Valdez of de Erika hebben onderzocht, stellen dat de olierampen onuitwisbare sporen hebben nagelaten op de fauna en de flora. Bovendien zijn de oliemaatschappijen tot alles bereid om nieuwe olievelden aan te boren, vooral op grote diepte, met alle technische risico's die dat met zich mee brengt. Zij schrikken er niet voor terug om zich te storten op beschermde gebieden als de Noordpool, die velen de ogen uitsteekt. En dat alles omdat de mensheid in 2014 volgens Scientific American de beruchte 'oliepiek' zal bereiken, de aanvankelijk voor veel later aangekondigd was. Die piek heeft een rechtstreeks gevolg: we moeten op zoek naar nieuwe olievoorraan.

Ten slotte volgde op deze ramp enkele maanden later een zomer met een vreemde weerkundige instabiliteit, van de hittegolf in Rusland tot de verwoestende moessonregens in Pakistan. Klimatologen hebben trouwens altijd gezegd dat de opwarming van het klimaat gepaard zou gaan met natuurrampen. We weten dat het opwarmende klimaat het slachtoffer is van de uitstoot van broeikasgassen door de mens, met olie als een van de grote schuldigen.

De olieramp in de Golf van Mexico is een sterk signaal dat we niet gewoon op dezelfde manier kunnen voortdoen. Greenpeace steekt dan ook een tandje bij om de actie van de oliemaatschappijen tegen te gaan en duurzame oplossingen voor te stellen. Die strijd zullen wij winnen samen met jou, maar ook met alle burgers die zich zo snel mogelijk afkeren van olie om de moordende ambities van de oliemaatschappijen de kop in te drukken.

SUCCES!

Europa verbiedt illegaal hout

In juli stemde het Europese Parlement in met een verbod op de verkoop van illegaal gekapt hout. Greenpeace kan dit initiatief alleen maar toejuichen, omdat de organisatie jaren heeft geijverd voor een doorbraak.

Het akkoord¹ verbiedt illegaal hout op de Europese markt. Maar dat is niet alles. Voortaan moeten de houtimporteurs meer transparantie aan de dag leggen, voor hun volledige bevoorradingsketen. Dat zal het voor bedrijven makkelijker maken om uitsluitend volledig legaal hout in te voeren, waardoor ze bijdragen aan een betere bescherming van de tropische bossen.

De wet is niet perfect. Niet alle houtproducten worden aan strikte controle onderworpen. Geprinte documenten, boeken of kranten ontsnappen volledig aan de reglementering. Een ander zwak punt is dat de EU geen duidelijk systeem voorziet voor de bestraffing van inbreuken.

Al tien jaar voert Greenpeace campagne tegen illegaal hout, dat houtkapbedrijven zonder scrupules roven in Congo, het Amazonegebied, Indonesië, en elders. Actievoerders waren op alle fronten aanwezig: ze blokkeerden havens, gingen aan boord van schepen en kloegen ladingen illegaal hout aan.

We hebben ons ook steeds verzet tegen het gebruik van illegaal hout voor de bouw van openbare gebouwen in Groot-Brittannië en Spanje. Die strijd hebben we zelfs gevoerd in Europese gebouwen in Brussel. Elke actie, elk schandaal dat aan het licht kwam, maakte duidelijk dat er nood is aan een strikt kader voor de Europese houtmarkt, waar nog totale willekeur heerst. Eindelijk zullen we deze pagina kunnen omslaan.

C.V.

1 De Raad van de Europese Unie moet wel nog het licht op groen zetten in de loop van september.

© Greenpeace Rainforests

De Rainbow Warrior vergaet niet...

Op 10 juli gaf Greenpeace het startschot voor de bouw van een nieuw schip, de Rainbow Warrior III.

Greenpeace deed de aankondiging in de Poolse haven van Gdansk bij de herdenking van de aanslag op de eerste Rainbow Warrior, nu 25 jaar geleden. Ter herinnering: dit schip werd tot zinken gebracht in Nieuw-Zeeland, waar Greenpeace actie voerde tegen Franse kernproeven.

Maar een Rainbow Warrior sterft niet: in 1989 vervoegde de Rainbow Warrior II de Greenpeacevloot. Tot op heden blijft deze legendarische boot de wereldzeeën afschuimen, waarbij het belangrijke overwinningen voor het milieu heeft behaald. Maar het schip wordt al een dagje ouder.

Gelukkig is de opvolging verzekerd. In 2011 rolt de Rainbow Warrior III van de band. Voor de eerste maal laat Greenpeace een eigen schip bouwen, volledig uitgerust met de laatste groene technologie. Als zeilboot wordt de Rainbow Warrior III hoofdzakelijk door de wind aangedreven, maar als de omstandigheden dat vereisen, stuwt een dieselelektrische motor het schip voort. Het zal vooral dienen bij acties tegen de grootste bedreiging voor onze planeet: de klimaatverandering.

C.V.

© Greenpeace World

Klimaat: toont Europa de weg?

Aan de vooravond van de grote klimaatconferentie in Cancun (Mexico), vraagt iedereen zich af hoe de wereldleiders tot een echt ambitieus verdrag kunnen komen. De klok tikt om een stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde onder de kritieke grens van 2 °C te houden.

De beloften die de geïndustrialiseerde landen in Kopenhagen deden om de uitstoot van broeikasgassen te doen dalen, blijven onvoldoende. Als die doelstellingen niet worden opgetrokken, valt een globale temperatuurstijging van 3 tot 6 °C te vrezen. Niemand kan de dreigende gevolgen hiervan voorspellen, maar vast staat dat ze voor mens en milieu rampzalig zullen zijn.

De Europese Unie (EU) moet een voorbeeld stellen en tegen november haar doelstellingen voor de uitstootreductie optrekken. Voorlopig wil ze zich scharen achter 20 % minder uitstoot tegen 2020. Deze doelstelling kan zonder al te veel inspanning gehaald worden, want de economische crisis heeft voor een daling van de uitstoot in de geïndustrialiseerde landen gezorgd. Daarom dringt een ingrijpend engagement zich op: de moet 30 % minder uitstoot tegen 2020 bedragen, een eerste stap in de richting van de noodzakelijke 40 % in het kader van een internationaal akkoord.

Volgens een persbericht dat de Europese Commissie lanceerde in mei¹, is de 30%-doelstelling niet alleen nodig voor het klimaat: ook de Europese economie zou er wel bij varen. Meer werkgelegenheid, een snellere overgang naar een "groenere" economie, het bouwen van onze energie-afhankelijkheid, enzovoort. Greenpeace blijft druk zetten: de EU heeft er alle belang bij een ambitieuze doelstelling aan te nemen om de uitstoot van broeikasgassen aan banden te leggen.

A.C.

¹ http://ec.europa.eu/environment/climate_action_comm.htm.

Thanks for the break!

SUCCEES!

Nestlé gunt orang-oetans een break

In mei maakte Nestlé bekend dat het zijn aankoopbeleid voor palmolie zou herzien. Daarbij zou het bedrijf zich niet langer bevoorraden bij leveranciers die de tropische bossen van Indonesië verwoesten. Dat is uitstekend nieuws, met dank aan onze online-activisten.

Alle leveranciers van Nestlé, de grootste voedingsproducent ter wereld, worden voortaan grondig doorgelicht. Diegene die in Indonesië oerwoud kappen om er uitgestrekte palmolieplantages van te maken, moeten uit de bevoorradingsketen van Nestlé verdwijnen.

Een moede overwinning voor Greenpeace en zijn online-actievoerders, waar in de eerste plaats de orang-oetans baat bij hebben. Zij zien hun habitat sneller verdwijnen dan hen lief is.

Toch is de campagne nog niet afgelopen. Sinar Mas, een van de belangrijkste papierpulp- en palmolieproducenten van Indonesië, blijft ondanks de aankondiging van Nestlé doorgaan met zijn verwoestende activiteiten. Een onderzoek van Greenpeace op het eiland Sumatra¹ heeft aangetoond dat deze industriële groep onophoudend en zonder schroom de Indonesische bossen vernietigt, en dat onder andere via zijn filiaal APP.

Sinar Mas wil zelfs zijn imperium nog uitbreiden met miljoenen hectaren. Een dergelijk scenario is onaanvaardbaar. Greenpeace zal alles in het werk stellen om hier een eind aan te maken: vandaag al is Indonesië de derde grootste uitstoter van broeikasgassen ter wereld, door de enorme mate van ontbossing op de archipel.

C.V.

¹ How Sinar Mas is pulping the planet. Greenpeace International, juli 2010. Beschikbaar op www.greenpeace.be (onder Publications).

Europees voorzitterschap als hefboom voor milieuwetgeving

Het uithangbord van Greenpeace, dat zijn dappere activisten die een walvis afschermen van een harpoen of een steenkoolcentrale beklimmen. Op het terrein zijn deze actievoerders inderdaad onze sterkte, maar minder zichtbaar zetten we ook druk op bedrijfsleiders of invloedrijke politici. Met het Belgische EU-voorzitterschap is vooral dat soort lobbywerk belangrijk.

Een zeer groot deel van ons werk gebeurt achter de schermen. Al meer dan twintig jaar lobbyen onze politieke adviseurs in de wandelingen van de Europese Unie (EU) in Brussel. Dat leverde al enkele mooie doorbraken op: Europese doelstellingen om de klimaatverandering te bestrijden en hernieuwbare energie te ontwikkelen, een verbod op de invoer van illegaal gekapt hout, geleidelijk verbod op enkelwandige olietanks, etikettering van voedsel dat ggo's bevat, de REACH-wetgeving voor chemische stoffen, enzovoort. Voor alle duidelijkheid: politieke veranderingen verlopen zeer moeizaam. Maar eenmaal verworven kunnen deze veranderingen voor een belangrijk milieuprobleem een reële impact op lange termijn hebben.

Als grootste economische macht ter wereld hebben de beslissingen van de EU op milieuvak gevolgen voor de hele planeet. Wie een product wil verkopen in Europa, of het nu om speelgoed of een houten plank gaat, moet de Europese wetgeving naleven. Andere economische reuzen als de VS, China of Japan volgen daarom vaak dezelfde milieuwetgeving als bij ons. De Financial Times schreef in 2007¹ dat "Brussel traag maar zeker verrijst als de wetgevingse hoofdstad van de wereld [...] een trend die de industriële leiders en politieke bevoordelingen van Tokio tot Washington niet ontgaan is en die ze niet kunnen negeren".

België aan het roer

Ons land bevindt zich in een unieke positie om de EU te beïnvloeden tijdens de komende maanden. Tot eind

© Ryanair/Greenpeace

2010 zitten de Belgische ministers van de vergaderingen van Europese ministers voor en zijn ze bevoegd om nieuwe wetten uit te vaardigen die alle Europeanen aangaan. Het is een cruciale periode voor de politieke experts van Greenpeace en hun collega's in het Belgische kantoor. Ze moeten hun volle gewicht in de schaal werpen zodat de Belgische politici concrete resultaten boeken op het vlak van de grote Europese milieuitdagingen, van klimaatverandering over ggo's tot de bescherming van oceanen.

België en de EU hebben de kans om de wereld op het spoor van een duurzame ontwikkeling te zetten. Daarvoor moeten we af van de gemeenschappelijke kameradschap tussen de lobbyisten van de industrie en hun politieke vrienden, en moeten we druk uitoefenen op de EU voor een grotere transparantie binnen het lobbywerk. Met de steun van onze miljoenen sympathisanten stellen we het beleid aan de kaak dat gedoemd is om te falen. In nauwe samenwerking met andere organisaties uit het middenveld en vooruitstrevende bedrijven lanceren we positieve initiatieven.

Werk aan de winkel

Op het vlak van de klimaatverandering zetten we druk op de EU opdat ze

niet langer vuile energie uit fossiele brandstoffen of kernenergie subsidieert. We werken aan een energierevolutie binnen Europa en dringen er bij de EU op aan dat ze het voortouw neemt bij de internationale klimaatonderhandelingen. Wat gentechologie betreft mobiliseren we de Europeanen en hun regeringen tegen de pogingen van de industrie en van ggo's in Europa toe te laten. Om de bescherming van onze oceanen te garanderen, verzetten we ons tegen de Europese wetten die overbevissing en de verwoesting van de mariene biotoop tolereren. We bewegen hemel en aarde opdat de EU bedreigde soorten als blauwvintonijn van de ondergang zou redden.

Greenpeace blijft actievoeren op plaatsen waar het milieu het hard te verduren krijgt. We blijven de restanten van olielekken opkuisen en steenkoolcentrales sluiten. En we doen er ook alles aan om te wege op het beleid. Er is immers slechts een goede wet nodig om elke ontginning op de zeebodem te verbieden.

Mark Braddy

¹ Financial Times, 'Standard bearer: How the European Union exports its laws', 10 juli 2007.

Geen 'valse' oplossing voor de Brusselse ring

Het klimaat ontspoort, onze luchtqualiteit gaat erop achteruit, de zoektocht naar nieuwe olievoorraden leidt tot grotere risico's en olierampen zoals die in de Golf van Mexico, terwijl onze wegen stilaan volledig dichtslibben. En toch koesteren onze overheden nog plannen om onze weginfrastructuur verder uit te breiden.

Al meer dan een jaar voert Greenpeace campagne tegen een verbreding van de Brusselse ring. Dit dossier symboliseert de keuze waar we voor staan in heel het land: meer rijstroken of structurele en klimaatvriendelijke oplossingen voor het fileprobleem. Eén ding is zeker: bijkomende wegen of extra rijstroken maken de files op termijn langer. Tot die vaststelling kwam Modal Shift (www.modalshift.be), het platform voor een duurzame oplossing van de fileproblemen op de Brusselse ring, waar Greenpeace deel van uit maakt, in een recente nota¹.

De praktijk heeft dit al uitgewezen. Amper een jaar na de aanleg van de Londense ring stonden de auto's er opnieuw in de file. Op sommige stukken voorzag men later een extra rijstrook, maar ook die stonden binnen het jaar opnieuw vol.

Extra weginfrastructuur zorgt voor een aanzijneffect: op korte termijn ontstaat de illusie dat de files opgelost zijn, maar de files komen terug met als eindresultaat nog meer verkeer.

De Noordpool als slachtoffer van onze CO₂-uistoot

Van mei tot juli leidde een wetenschappelijke ploeg van Greenpeace een expeditie¹ in het Noordpoolgebied, om na te gaan welke bedreigingen deze unieke en afgelegen regio bedreigen.

© Greenpeace/Cobbing

Meer verkeer betekent natuurlijk ook meer uitstoot, terwijl er net inspanningen nodig zijn om klimaatchaos te vermijden. Ook de leefbaarheid lijdt eronder. Tijd dus voor structurele oplossingen voor het probleem, die moeten leiden tot minder verkeer en meer verplaatsingen met de fiets, te voet of met het openbaar vervoer.

J.T.

¹ "Meer weginfrastructuur, (geen goed idee?", Modal Shift, juni 2010. http://www.modalshift.be/Media/modal_shift_nota_meer_weginfrastructuur.pdf

Wat kan jij doen?

- Wie in de regio in of rond Brussel woont, vindt bij dit magazine een protestaffiche. Door die voor jouw raam te hangen, toon je dat je het niet eens bent met nog meer rijstroken op de Brusselse ring.
- Natuurlijk kan je zelf de auto zoveel mogelijk aan de kant laten staan.

© Greenpeace / M. Noyen

Als Greenpeace op een EU-top een paar minuten cameratijd kaapt op de rode loper, moet daarvoor niemand gearresteerd worden. Justitie heeft wel dringendere zaken te regelen. Dat was de boodschap in een opiniestuk van professor mediarecht Dirk Voorhoof (UGent) en professor mensenrechten Serge Gutwirth (VUB) dat in mei verscheen.

Samen met andere collega's zijn ze bezorgd over de recente ontwikkelingen op het vlak van democratische rechtsorde en bescherming van de vrije meningsuiting. Ze zien een trend om al te snel terug te grijpen naar het strafrecht ter beknopting van de uitsluiting en politieke mondigheid van burgers. Dat geldt niet alleen voor ons land. Deze zomer bijvoorbeeld zat een Belgische activist vier dagen in een Canadese cel omdat hij daar als ervaren klimmer had deelgenomen aan een spectaculaire actie. Maar de aanleiding voor het opiniestuk waren twee opgemerkte Greenpeaceacties rond de klimaatop in Kopenhagen eind vorig jaar. Meer uitleg kregen we van professor Dirk Voorhoof.

Waarom schreven jullie het opiniestuk?

"In Kopenhagen hebben activisten van Greenpeace zichzelf uitgenodigd op een galadiner van de Deense koningin

(omdat de klimaatonderhandelingen in Kopenhagen in het slop zaten, deden ze een laatste poging om de wereldleiders tot actie aan te manen, nvdf). Daarop werden ze gearresteerd gedurende de hele kerstvakantie opgesloten. Dat was onnodig, want Greenpeace verleende zijn volledige medewerking aan het onderzoek. Ook op een actie bij de Europese top in Brussel enkele dagen eerder (zie foto) volgde een bijzonder repressieve reactie. Voor mij is dit soort protest nachtiens een kenmerk van een open democratie. Een proces verbaal opstellen, een boete geven of de inbreuk voor de rechtbank vaststellen, tot daaraan toe. Maar arrestatie en inbeslagname zoals dat hier het geval was, gaat te ver. Repressie is niet nieuw, maar lijkt zich meer en meer tegen ngo's en activisten te richten. Tegen deze negatieve tendens moeten ngo's, politici en academici reageren."

© Greenpeace/Buyse

Een geweldige Greenpeaceactie naar aanleiding van de Europese top in Brussel eind 2009 lokte heftige reacties uit.

“Nuttige stemmen in maatschappij mogen niet verstommen”

Wat is volgens u de rol van activisten in onze samenleving?

"Naar aanleiding van de zaak McLibel (twee Britse milieuactivisten die tien jaar lang een juridische slag met McDonalds leverden) oordeelde het Europese Hof voor de Mensenrechten in Straatsburg dat de rol van ngo's cruciaal is om zaken van maatschappelijk belang onder de aandacht te brengen. Net als media vervullen deze organisaties een rol als waakhond. Vergelijk met het werk van onderzoeksjournalisten, dat steeds belangrijker wordt in deze tijden van oppervlakkige berichtgeving."

Vindt u dat de Belgische justitie te snel naar het strafrecht grijpt om de vrije meningsuiting aan banden te leggen?

"De actie van Greenpeace in Brussel is geen alleenstaand geval. Er zijn ook andere zaken die wijzen op een repressief beleid. Qua vrije meningsuiting en persvrijheid zit België aan de Europese top, vlak onder de Scandinavische landen. Waarom treedt men dan zo hard op tegen ngo's? Dat betekent niet dat de actie in Brussel onbestraft moet blijven. Maar de reactie is disproportioneel en duidelijk bedoeld om te intimideren. Er werd geen geweld gepleegd, geen schade berokkend. De intentie was duidelijk om aandacht te eisen voor een probleem, niet om een misdrijf te plegen. Volgens mij heeft het parket belangrijker prioriteiten."

Wat is het gevaar van een justitie die te repressief optreedt?

"Dat de nuttige stemmen in de maatschappij zullen verstommen. Ik was in Kopenhagen eind vorig jaar toen de Deense politie bij een vredzame manifestatie duizend jongeren arresteerde. Ze werden tegen de ijskoude grond gedrukt, en met honden in bedwang gehouden. Voor velen was het de eerste maal dat ze gingen betogen voor het milieu, en waarschijnlijk meteen ook de laatste keer.

Het harde antwoord van politie en justitie op deze manifestatie, net als op de acties van Greenpeace en andere ngo's, staat haaks op de vrijheid van meningsuiting en het recht op vreedzaam betogen zoals gewaarborgd door de Europese en internationale mensenrechtenverdragen."

Opgetekend door Jelle De Mey

Afkicken van onze olieverslaving

Onze samenleving is verslaafd aan olie. De ramp met een boorplatform maakte het nog maar eens duidelijk. “Junkies vinden zelfs anders in hun tenen”, zei Al Gore ooit, en dus gaan we verder, dieper en schadelijker drillen naar zwart goud. Transport blijkt de motor achter de groeiende vraag naar olie. Nochtans kan Europa tegen 2050 nagenoeg volledig afstappen van fossiele brandstoffen, dat bewijst het nieuwste energiescenario van Greenpeace.

© Jesse Luis Magaña / Greenpeace

© Sarah Gurney / Greenpeace

Op 20 april vond er een zware explosie plaats op Deepwater Horizon, een boorplatform dat de Britse

oliemaatschappij BP exploiteerde in de Golf van Mexico. Daarbij vielen 11 doden en 17 gewonden. Dit menselijk drama werd al gauw overschaduwd door de omvang van de milieuramp. Drie maanden lang stroomde naar schatting 780 miljoen liter ruwe aardolie in zee. De uitzonderlijke biodiversiteit in de regio – bruine pelikanen, blauwvintjinnen, zeeschildpadden, haaien, dolfijnen, oesters en krabben om enkele soorten te noemen – kreeg heel wat zwarte smurrie te slikken. Ook de vissers en het toerisme leden zware verliezen door het olielek.

Greenpeace liet zich niet onbetuigd.

Van bij het begin waren teams van Greenpeace USA ter plaatse. Ze hielpen bij de opkuis, brachten de omvang van de ramp in kaart en volgden de situatie op de voet. In augustus vertrok de Arctic Sunrise voor drie maanden naar de Golf om er onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek te verrichten naar de impact op het ecosysteem. Een ander schip, de Esperanza, voert in die periode actie op andere plaatsen waar roekeloos naar

De Arctic Sunrise arriveert in de Golf van Mexico, waar onafhankelijke wetenschappers maandenlang onderzoek voeren naar de impact van de olieramp.

© Todd Warrshaw / Greenpeace

© Fox Clay / Greenpeace

Actievoerders van Greenpeace sluiten BP-tankstations in Londen, zodat de oliereus geen vuile brandstof meer kan verkopen.

Europese Energy [R]evolution in cijfers

- 97 % hernieuwbare elektriciteit in 2050
- Totaal EU energieverbruik in 2050: 92 % hernieuwbare energie
- 95 % minder uitstoot in 2050 (in vergelijking met 1990)
- 2.650 miljard euro uitsparen op brandstofkosten tegen 2050
- 1.850 miljard euro extra investeren tussen 2007 en 2050, vergeleken met business as usual
- Jaarlijks 19 miljard euro besparen tussen 2007-2050 (onder andere op brandstofkosten)
- Jaarlijks 85 miljard euro kosten besparen op elektriciteitsbevoorrading in 2050
- 940.000 nieuwe groene jobs in 2020 en 1,2 miljoen in 2050

het belangrijk om conventionele wagens nog veel energiezuiniger te maken. Dit kan met behulp van technologie maar ook door bijvoorbeeld minder krachtige motors in te bouwen. Hier valt een belangrijke kanttekening bij te maken: de milieuwinst van deze maatregelen gaat verloren als we niet gelijktijdig het aantal auto's en vrachtwagens op onze wegen stelselmatig doen dalen.

100 % hernieuwbaar

Meer algemeen moeten we op termijn volledig afstappen van fossiele brandstoffen. Is dat mogelijk voor Europa in de komende decennia? Die denkoefening maakte Greenpeace samen met de European Renewable Energy Council (EREC) voor hun nieuwste 'Energy [R]evolution'. Wat blijkt? Over 40 jaar kan de Europese energiebehoefte nagenoeg volledig ingevuld worden met hernieuwbare energie. Dat vergt natuurlijk investeringen,

Het is evident dat dit leidt tot een escalatie van de milieu- en sociale problemen die sowieso gepaard gaan met de olieontginning. Olie op steeds onherbergzamere plaatsen exploiteren zorgt voor een nog hogere milieukost en klimaatfactuur. Bovendien worden steeds grotere risico's genomen. De olieramp in de Golf van Mexico toont waartoe dit kan leiden: massale en onherstelbare schade aan ons leefmilieu. De praktijken van Shell in Nigeria illustreren ook de sociale wantoestanden die exploitatie van olie vaak met zich meebrengt.

Onze olieafhankelijkheid afbouwen

Onze groeiende honger naar en afhankelijkheid van olie is dus rampzalig voor het klimaat, voor het milieu en voor de sociale rechtvaardigheid. Daarom mogen beleid en de industrie niet langer draien om deze fossiele brandstoffen volledig uit te faseren. Vooral in de olieverslindende transportsector is dat geen eenvoudige opgave. Concreet moeten we versneld evolutoren naar groener en veel minder auto- en vrachtwakeer. Elektrische auto's zijn deel van de oplossing, maar op korte termijn is

In essentie is het natuurlijk onze ramp. Die olie die nu al dan niet verdund in de Golf van Mexico drijft, zou anders in onze benzinetank belanden. Aardolie dient als grondstof voor ontelbare producten die we dagelijks gebruiken zoals plastic, medicijnen en kledij. Toch is transport de motor achter de groeiende vraag naar olie. In Europa wordt bijna twee derde van de olie gebruikt als brandstof voor transport. Nagenoeg elk transport en alle verkeer is vandaag afhankelijk van brandstoffen op basis van aardolie.

Omdat de bevoorrading niet in het gedrang mag komen, wordt olieontginning steeds schadelijker. Door de almaar stijgende vraag naar almaar schaarsere aardolie gaan olieaansluitingen steeds verder om aan de vraag te voldoen. Dat maakt dure boringen op de zeebodem steeds rendabeler. De vraag overstijgt stilaan het aanbod, want de zogenaamde peak oil – het moment waarop de wereldolieproductie haar hoogtepunt bereikt, waarna olie alleen nog maar schaarser zal worden – ligt volgens sommige waarnemers al achter ons.

olie wordt geboord. In juli sloten onze actievoerders vijftig tankstations van BP in Londen, als boodschap voor de nieuwe baas van de oliemaatschappij om geen gevaarlijke boringen meer toe te staan.

Verder, dieper, schadelijker

Het is overduidelijk dat BP schuld treft. Het bedrijf liet na om zijn boorplatform uit te rusten met een mechanisme om de pomp op afstand stil te leggen. Dit systeem kost grofweg een half miljoen dollar, een peulschil voor een bedrijf dat in het eerste trimester van 2010 alleen al 6 miljard dollar winst maakte. Daarnaast zou de oliemaatschappij bij de opkuis veel te veel chemicaliën hebben gebruikt om de olie op te lossen. De effecten hiervan op het milieu zijn onbekend. Wetenschappers signaleren enorme pluimen verdunde olie op grote diepte. Aan de oppervlakte lijkt alles proper, maar onder water raakt de hele voedselketen vergiftigd. Tot slot lag BP zwaar onder vuur voor zijn stuntelige aanpak van het olielek. Op geen enkel vlak was het bedrijf voorbereid op een dergelijke ramp. Het duurde maar liefst tot 15 juli om het lek definitief te dichten.

Win toegangskaarten voor de expo "Congo stroom"

Heb je de tentoonstelling "Congo stroom" in het Afrika museum nog niet bezocht? Dan interesseert dit jou misschien wel. **we geven 25 gratis toegangskaarten weg aan onze sympathisanten.** Als je niet aan de wedstrijd wil deelnemen of als je geen ticket wilt, kan je nog steeds ondersteunde bon uitknippen waarmee je korting krijgt op de inkooprij.

Wag je kans, want de expo loont de moeite: na het bezoek hebben de Congolese bossen en de Congo stroom geen geheimen meer voor jou. Voor meer informatie over de tentoonstelling, surf naar www.congo2010.be

Wedstrijd:

Om gratis tickets te winnen, antwoord op volgende vraag:
 ● Welke Franse actrice reisde recent met Greenpeace mee naar Congo?

Schrijftijd:

- Hoeveel sympathisanten zullen op 15 oktober hebben deelgenomen aan deze wedstrijd?

Stuur je antwoorden per mail naar caroline.veter@greenpeace.org en vergeet er niet jouw postadres bij te vermelden. Elke winnaars zullen verwittigd worden.

**Korting
-€2**

GREENPEACE

In ruil voor deze bon krijg ik €2 korting op de toegangsprijs van de expo Congo stroom (€6 in plaats van €8).

De korting geldt voor de inkom van "volwassenen", kinderen onder de 12 jaar mogen gratis binnen. Per bon kan er maximum één volwassene genieten van de korting.

Leerlingen mobiliseren voor ons

De afgelopen twee jaar hebben leerlingen van de Patschool in Bodelaer (Borgerhout) activiteiten georganiseerd om geld in te zamelen voor Greenpeace. Het initiatief kwam van de leerlingen zelf, en met de hulp van ouders, leerkrachten en het oudercomité werd maar liefst 3.500 euro ingezameld. Deze actie werd plechtig afgesloten op het jaarlijkse schoolfeest eind mei. Nadat elke klas een feestelijk nummer had opgevoerd, werd Greenpeace in de bloemetjes gezet. Een echte sterreporter interviewde een Greenpeace medewerker en overhandigde de zeer waardevolle cheque. Hartelijk dank aan alle leerlingen en medewerkers van de Patschool voor jullie inzet en enthousiasme! Hopelijk volgen andere scholen jullie voorbeeld...

Wees erbij op 28 november

De Klimaatcoalitie, waar ook Greenpeace deel van uitmaakt, organiseert op 28 november een grote manifestatie in Brussel. Dat is aan de vooravond van de klimaattop in Cancun, de opvolger van Kopenhagen zeg maar. Het doel is meer dan ooit druk uit te oefenen op onze politici opdat Cancun eindelijk een ambitieus en bindend akkoord oplevert in de lijn van de klimaatuitdaging die ons te wachten staat. Wanneer we dit schrijven zijn er nog weinig details bekend, behalve dan dat de manifestatie vertrekt in de Europese wijk rond 14 uur. Jouw aanwezigheid is vereist om van deze optocht een nog groter succes te maken dan vorig jaar, toen we met 15.000 mensen op straat kwamen.

Meer informatie begin november op www.greenpeace.be

Surf naar

www.greenpeace.be

In ons vorige magazine maakten we promotie voor onze volledig vernieuwde site www.greenpeace.be. Heb je al een kijkje genomen? Als dat niet het geval is, wacht dan niet langer.

Je vindt er artikels en diepgravende rapporten, maar ook video's, een kalender met ecologische activiteiten, ecotips, vacatures, de mogelijkheid om je online in te schrijven zodat je onze oproepen in je mailbox ontvangt... Kortom, je leest er alles.

Onder de rubriek 'vacatures' ontdek je ook onze oproep voor ambassadeurs. Aarzel niet om er de video te bekijken over hoe een dag van zo'n ambassadeur eruit ziet. Een must!

Word ambassadeur van Greenpeace!

Wij zijn nog steeds op zoek naar ambassadeurs, zelfs voor de wintermaanden. Onze ambassadeurs zijn essentieel: zij helpen ons nieuwe sympathisanten werven, die ons op hun beurt in staat stellen om echt actie te voeren voor het milieu.

Voor deze job heb je een flinke dosis flexibiliteit, enthousiasme en interesse voor milieuproblemen nodig. Natuurlijk hou je ook van sociale contacten, en schrik je koude jou niet af, want het werven gebeurt voornamelijk op straat.

Ben jij een van onze volgende ambassadeurs? Of ken je iemand die hiervoor in aanmerking komt? Surf dan naar www.greenpeace.be (rubriek 'Vacatures'). Daar lees je de precieze jobinhoud en kan je je online kandidaat stellen.

"Het is heerlijk om op te staan met de gedachte dat je nieuwe mensen zal ontmoeten. We delen dezelfde overtuiging en zetten samen een stap in de richting van een groenere wereld!"

Cedric, ambassadeur

Laat uw kinderen een behouden planeet na

De milieu-uitdagingen voor de toekomst zijn immens. Om die uitdagingen aan te pakken, hebben wij aanzienlijke en langdurige financiële steun nodig. Indien u iets wilt doen en op duurzame wijze wilt getuigen van uw engagement voor het behoud van ons leefmilieu, **steun Greenpeace dan met een testament of een schenking.**

Door ons aan te duiden als begunstigde, biedt u ons de nodige middelen om onze opdracht ook op lange termijn uit te voeren. Concreet zal uw gebaar helpen om de toekomstige generaties een leefomgeving van een betere kwaliteit na te laten.

"Ik sta klaar om in alle vertrouwen uw vragen te beantwoorden."
 Frederic Diependaele

Meer weten?

Neem rechtstreeks contact op met Frederic Diependaele, verantwoordelijke testamenten en schenkingen.

Tel.: 02.274.19.33

E-mail: frederic.diependaele@greenpeace.org

U kunt ook de onderstaande antwoorden invullen. U ontvangt dan gratis, verouderd en zonder enige verbintenis van uw kant onze brochure **Testamenten en schenkingen**.

ANTWOORDBON

☐ Ik wil graag de brochure 'Testamenten en schenkingen' ontvangen.

Naam:

Voornaam:

Straat:

Nr.:

Bus:

Postnummer:

Gemeente:

Tel.:

Geboortedatum:

Terugsturen aan:
 Greenpeace, t.a.v. Frederic Diependaele,
 Haachtsteenweg 159, 1030 Brussel

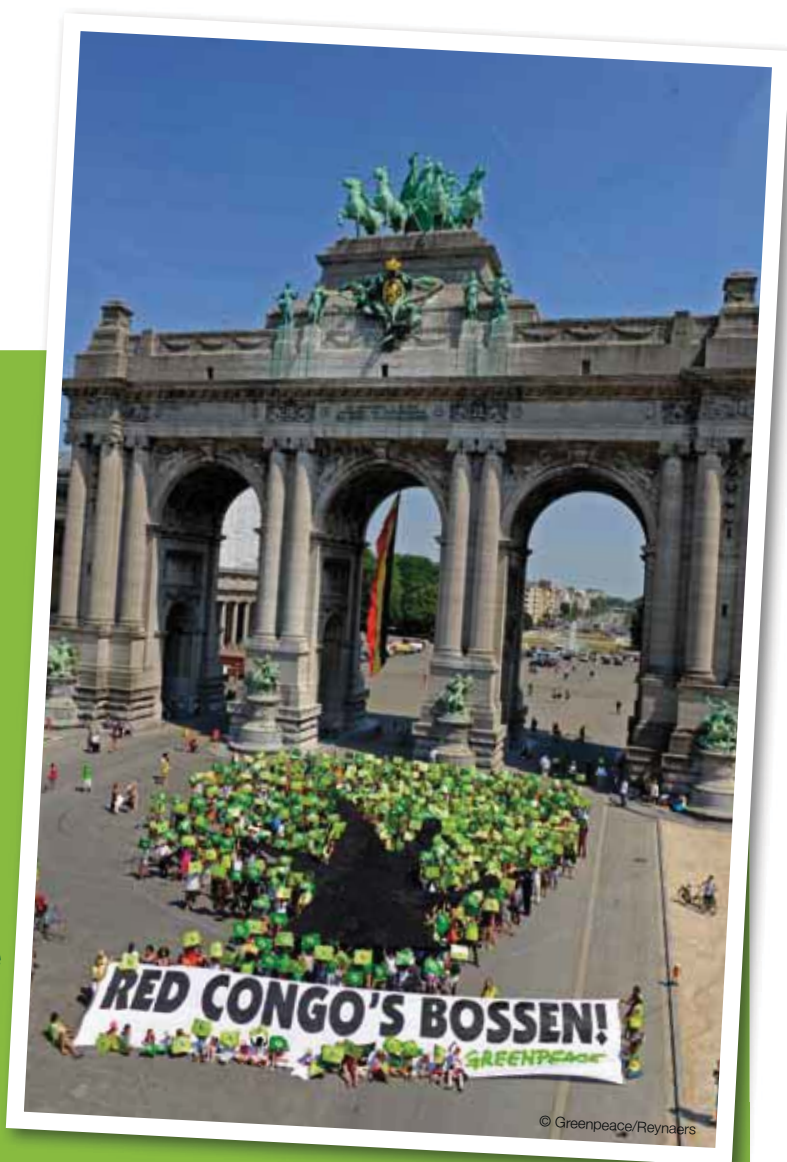

RED DE BOSSEN VAN CONGO

Een beetje zuurstof voor de tweede groene long van de planeet

Jullie waren met honderden op onze
fotomanifestatie in het Jubelpark,
27 juni.

In naam van het ganse
Greenpeaceteam, bedankt!

De foto werd overhandigd aan de Belgische delegatie die naar Kinshasa vertrok voor de vijftigste verjaardag van de Congolese onafhankelijkheid. Ze getuigt van onze wil om deze bossen beschermd te zien. Het Congolese oerwoud is namelijk essentieel voor de lokale bevolking, de biodiversiteit en het klimaat.

Het evenement gaf eveneens het startsein voor de lancering van een petitie, gericht aan de Belgische partijvoorzitters. Onze politici moeten projecten en investeringen steunen die de Congolese bossen ten goede komen. Deze zomer gingen onze vrijwilligers de straat en deze petitie, die momenteel afgelopen is, werd er goed onthaald.

**Samen blijven we het verschil maken. Neem deel aan onze evenementen,
teken onze petities online, laat je stem horen...**

GREENPEACE

Steun ons! 001-1380706-84

Greenpeace – Haachtsesteenweg 159 – 1030 Brussel – tel: 02 274.02.00

www.greenpeace.be

dossier

GREENPEACE

Naar een duurzame landbouw, zonder ggo's

We zijn nog ver verwijderd van een duurzaam landbouwmodel, met respect voor mens en natuur. Een miljard mensen op aarde lijden honger en de industrialisering van de landbouw put de bodems uit, met zwaar gebruik van pesticiden en andere chemicaliën. Ook genetisch gewijzigde gewassen (ggo's) hebben duidelijk geen plaats in de duurzame landbouw. Nochtans bestaan er manieren om samen te werken mét de natuur, en niet tegen haar.

2010.3

Herfst 2010 – september/october/november

Landbouwproductie neemt toe, net als de honger

Hoe valt het te verklaren dat een miljard mensen honger lijden hoewel we eigenlijk voldoende produceren om de wereldbevolking te voeden? Daar zijn allerlei redenen voor, maar een ding is zeker: ggo's zijn niet de oplossing voor de honger in de wereld.

Op heden heeft ongeveer een zevende van de wereldbevolking honger, dat komt overeen met alle inwoners van de VS, Canada en de Europese Unie samen. Daar houdt de vergelijking op, want het merendeel van de mensen die elke avond met een lege maag gaan slapen, leven in Azië en in Afrika ten zuiden van de Sahara. Meer dan 70

procent van hen leeft in landbouwgebied en ongeveer de helft is zelf boer.

Het is logisch dat we slechts iedereen op aarde van voedsel kunnen voorzien als we voor voldoende landbouwproductie zorgen. Maar dat is al het geval. Op wereldschaal is die productie in de voorbije veertig jaar met tweeënhalve keer toegenomen, terwijl de wereldbevolking "slechts" verdubbeld is in diezelfde periode. De productie volstaat dus om de huidige populatie te voeden, en zelfs de 9 miljard mensen die naar schatting de planeet zullen bevolken binnen veertig jaar.

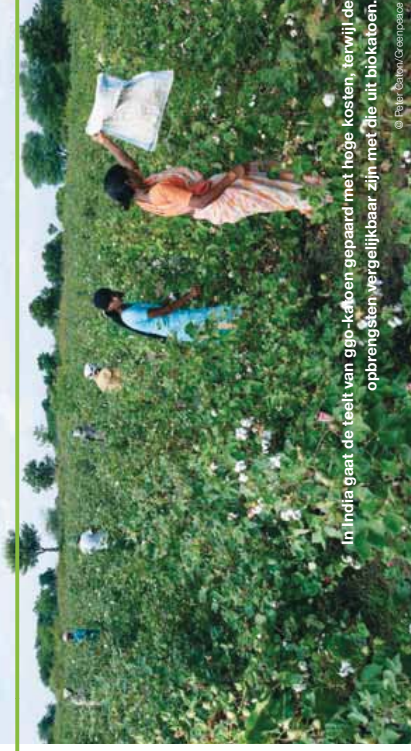
De oorzaken van de honger zijn uiteenlopend: er is bijvoorbeeld

de ongelijke verdeling van voedingsmiddelen en de forse stijging van de voedselprijzen in de afgelopen jaren. In bepaalde gevallen zijn de prijzen van de ene dag op de andere bijna verdubbeld. Aangezien de armste bevolkingsgroepen een zeer groot deel van hun laag inkomen aan voeding spenderen, heeft een dergelijke stijging voor hen rampzalige gevolgen. Zonder te vergeten dat grote multinationals uit de agro-industrie de landbouw willen controleren en een model willen ontwikkelen gebaseerd op dure productiemiddelen, grote monoculturen en export. Daardoor worden miljoenen kleinere boeren van hun voedselveiligheid beroofd.

© Greenpeace/Castano Graf

Hoewel de landbouwproductie volstaat, heeft een op de zeven mensen in de wereld honger.

© F. B. Kanyu / Greenpeace

In India gaat de teelt van ggo-katoen gepaard met hoge kosten, terwijl de opbrengsten vergelijkbaar zijn met die uit biokatoen.

Een ecologische landbouw die onze bodems vrijrijkt, de biodiversiteit beschermt en onze gezinnen een gezond en voedzaam dieet verschaft is de enige manier om efficiënt deze zeer ernstige problemen met voedselveiligheid, waterschaarste en klimaatverandering het hoofd te bieden.

Kumi Naidoo, algemeen directeur van Greenpeace International

Ggo's, oplossing voor de honger in de wereld?

Met deze alarmerende vaststelling over de honger in de wereld hebben de pleitbezorgers van genetisch gewijzigde gewassen snel een eenvoudig argument ontwikkeld: ggo's kunnen het probleem oplossen, omdat ze voor hogere opbrengsten zorgen.

We hebben echter op het terrein vastgesteld dat de wereldhonger geen kwestie is van rendement. Op steeds langere termijn leidt het gebruik ggo's in het algemeen niet tot grotere opbrengsten. In Argentinië, een land dat eveneens kampt met ondervoeding, ligt de opbrengst van Roundup Ready-soja tot tien procent lager dan die van de beste conventionele soja variëteiten. Deze cijfers komen uit studies die een periode van meerdere jaren overspannen.

In Andhra Pradesh, een van de belangrijkste regio's voor de katoenteelt in India maar ook een van de armste regio's van het land, vergeleek Greenpeace gedurende twee jaar het rendement van transgene katoen Bt

die werd gemanipuleerd om insecten af te stoten, met die van biokatoen. De opbrengt van beide soorten is ongeveer gelijk. Niet alleen is het ggo-zaaigoed duurder, landbouwers combineren ze ook met meer chemische meststoffen en pesticiden. En dat terwijl katoen Bt resistent zou zijn voor insecten. Aan het einde van de rit hebben de boeren die genetisch gewijzigde gewassen telen geen uitzonderlijke oogsten, maar maken ze meer schulden dan hun collega's uit de biolandbouw.

Ggo's, gewassen voor de export

Ggo's zijn simpelweg niet bedoeld om de armoede op het platteland en de honger in de wereld te bestrijden: soja en katoen, de meest verspreide transgene gewassen, worden geteeld in uitgestrekte monoculturen en uitgevoerd naar de rijke landen, als veevoeder of vezelrijke voedingsstoffen. Dat bedreigt de teelt van basisvoedsel en de lokale bestaansmiddelen. Deze landbouw ontwikkelt zich ten koste van de kleine boerderijen die gevarieerde producten kweken om aan de lokale noden te voldoen.

Landbouw die ons vee voedert en onze benzinetank vult

Vandaag gaat amper 47 % van de mondiale graanproductie naar voedsel voor de mens. Dat is minder dan de helft. Wat gebeurt er met de rest?

Een derde van de graangewassen die we produceren zijn bestemd voor vee, omdat de vleesconsumptie wereldwijd in de lift zit. Het valt nog moeilijk te verkroppen dat een kind honger lijdt doordat graan wordt gebruikt om onze dieren te voeden. En wat valt er te zeggen over mensen die honger lijden omdat de rijke bevolking de tank van haar auto's vult met biobrandstoffen op basis van maïs of andere plantaardige stoffen?

In Indonesië bijvoorbeeld wordt een derde van de palmolie, een product dat voornamelijk dient voor de productie van biobrandstoffen, geteeld in reusachtige monoculturen. In hun waanzinnige expansiedrang deïnen machtige producenten er niet voor terug grond in te pikken die gemeenschappen al generaties lang bewerken. Zo gaat landbouwgrond van grote waarde verloren, grond die tot voor kort diende voor de productie van levensmiddelen.

Er bestaat geen twijfel over: deze geestdrift om voedingsmiddelen zoals soja maar ook maïs, graan, suiker en palmolie te verwerken tot veevoeder of brandstof zal meer en meer armen en mensen die honger lijden overleveren aan de snel stijgende voedselprijzen. Hoe meer oppervlakte landbouwgrond voorbehouden blijft aan gewassen voor veevoeder en biobrandstoffen, hoe meer oogsten voor menselijk voedsel verkleinen en hoe meer levensmiddelen onbetaalbaar worden voor miljoenen mensen.

Landbouwgrond raakt uitgeput

Actie voor de zetel van Monsanto in Peking. Greenpeace wil niet dat de multinational ggo-rijst op de markt brengt in China.

De industrialisering heeft het uitzicht van de landbouw grondig herschapen vanaf het midden van de vorige eeuw. Op dit spoor blijven en tegelijk een groeiende wereldbevolking willen voeden, is gewoonteweg onhoudbaar.

Om de vele landbouwmachines op onze akkers aan te drijven, zijn we afhankelijk van fossiele brandstoffen. Voor de monocultuur die soms ook uit ggo-gewassen bestaat, rollen we grote stukken bos op. De oogsten pompen we kunstmatig op met veel chemische meststoffen en pesticiden. Kortom, hoe ver willen we gaan om onze planeet te belasten, onze gronden op te offeren, onze landbouw te doperen en de opbrengsten te vergroten?

Opnieuw komt de agro-industrie met de oplossing: ggo's laten onder andere toe om het gebruik van die milieuschadelijke pesticiden te vermijden. De Roundup

Ready-soja van Monsanto, om het opnieuw over deze multinational te hebben, is genetisch gemanipuleerd om tegen een bepaald herbicide resistent te zijn. Deze onkruidverdelger werd ontwikkeld door... Monsanto. Maar in tegenstelling tot wat de industrie ons wil doen geloven zijn die onkruiden op hun beurt ook steeds resistenter geworden voor dit herbicide. Om die uit te roeien zijn de landbouwers verplicht om hun velden met steeds meer pesticiden te besproeien. Als gevolg van de ontwikkeling van transgene mais, soja en katoen steeg de hoeveelheid gebruikte pesticiden in de VS tot 144.000 ton gedurende de dertien eerste jaren van ggo-teelt. Natuurlijk heeft dat nefaste gevolgen voor het milieu. Bovendien worden ggo's meestal in monocultuur verbouwd op grote oppervlakten, een motor achter de vernieling van oerwoud. Dat is bijvoorbeeld het geval in het Amazonegebied en in Cerrado in Zuid-Amerika.

Ggo's zijn geen remedie voor de honger in de wereld, noch een alternatief voor het gebruik van pesticiden. Maar ook andere argumenten spelen in hun nadeel en maken dat ze definitief buiten een landbouwmodel vallen dat mens en natuur respecteert. Jonas Hulsen, verantwoordelijke voor duurzame landbouw bij Greenpeace België, verwoordt het zo: "Eenmaal in het milieu kunnen ggo-teelten negatieve gevolgen hebben en de ecosystemen gevoelig aantasten. En als er problemen opduiken, is het eenvoudiger om mogelijk om de ggo's terug te roepen naar de laboratoria. Het zijn levende organismen, die zich verspreiden en voortplanten. Daarom vraagt Greenpeace de toepassing van het voorzorgsprincipe: omdat er wetenschappelijke onzekerheden bestaan over ggo's, het moeilijk precies in te schatten valt wat de potentiële schade zal zijn en ze onomkeerbaar zijn, mogen ggo's niet in de natuur worden uitgezet."

Op heden tracht de Europese Commissie de consumenten een ggo-menu voor te schotelen. Het is belangrijk dat de lidstaten het voorzorgsprincipe toepassen en de gezondheid van de consument, de landbouw en het milieu behoeden voor negatieve gevolgen van ggo's.

Maurice Losch, verantwoordelijke ggo-campagne, Greenpeace Luxemburg

Mais door droogte verwoest op de Filipijnen.

krimpende watervorraden op sommige plaatsen, overstromingen elders, ontwikkeling van parasieten en ziektes, en ga zo maar voort.

Op termijn zullen waarschijnlijk de regio's Sub-Sahara-Afrika, Zuidoost-Azië en Latijns-Amerika het zwaarst geteisterd worden. Dit zijn gebieden die zeer weinig bijdragen aan de klimaatverandering en vandaag al heel wat mensen tellen die honger lijden.

Tegen 2080 zouden de veertig armste landen op aarde, die vooral in Afrika en Latijns-Amerika liggen, tien tot twintig procent van hun graanoogst verliezen door droogte.

te wisselen. Deze landbouwers zijn verplicht uitsluitend de ggo's in kwestie te gebruiken, en verliezen het recht om een deel van hun oogst het volgende jaar te gebruiken. Kortom, terwijl de multinationals een waar monopolie hebben, worden de landbouwers aan uitvoerige controle onderworpen. Soms stapelen ze de schulden op."

De landbouw draagt bij aan de klimaatverandering

De landbouwsector is vandaag goed voor een derde van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen uit menselijk handelen en

draagt in ruime mate bij aan de klimaatverandering. Deze emissies zijn vooral methaan, dat herkauwers uitstoten en dat vrijkomt bij bepaalde technieken voor rijstbouw, lachgas uit de bodem, en CO₂ van de landbouwmachines, de productie van chemische meststoffen en natuurlijk uit ontbossing. Zoals gezegd is het vandaag gebruikelijk om volledige bossgebieden op te offeren voor landbouwgrond. We kunnen zelfs stellen dat nagenoeg alle nieuwe landbouwgronden gewonnen werden op tropische wouden in het Amazonegebied, in Zuidoost-Azië en Afrika. Die laatste worden in de as gelegd, waarbij enorme hoeveelheden CO₂ die ze vasthouden in de atmosfeer terechtkomen. Ontbossing alleen al is verantwoordelijk voor een vijfde van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen.

Gevolgen van klimaatverandering treffen landbouw

De landbouw mag dan wel in ruime mate bijdragen tot de opwarming van de aarde, die laatste treft ook op haar beurt de landbouw. Hij dreigt een van de grootste slachtoffers te worden van de klimaatverandering als de gemiddelde temperatuurstijging op aarde meer dan 2 graden bedraagt tegen 2100.

Water, essentie van landbouw

Water is een van de meest cruciale bestanddelen van de landbouw. Maar wat kan je doen als droogtes steeds strenger worden? In Oost-Afrika nam de neerslag af met 15 procent tussen 1979 en 2005, wat leidde tot een drastische daling van de landbouwproductie.

Vandaag reeds zijn de gevolgen van de klimaatverandering legio: natuurlijk zijn er de droogtes en verwoestijning, maar ook hittegolven, verzilting van bodems, onvoorspelbare neerslagpatronen,

We mogen tot slot ook niet vergeten dat tal van multinationals patenten hebben op 'hun' ggo's, wat landbouwers sterk afhankelijk maakt van deze bedrijven. Als boeren besluiten om ggo's te telen, moeten ze een speciale bijdrage betalen voor het gebruik van de technologie. Bovendien moeten ze beloven het zaaigoed van gepatenteerde planten niet te bewaren, hergebruiken of uit

Duurzame landbouw, wat is dat concreet?

Er bestaat geen pasklare oplossing om van vandaag op morgen over te stappen van een industrieel naar een duurzaam landbouwmodel. Een reeks maatregelen kunnen wel fors de nefaste impact van onze landbouw verkleinen. En wij hebben zelf ook een rol te spelen.

beter kwaliteit door de landelijke basis en de natuurlijke grondstoffen van onze planeet te behouden. De oplossingen zijn lokale teeltmethoden, die vanuit sociaal en ecologisch standpunt verdedigbaar zijn.

Kiezen voor diversiteit

Het is niet de gentechologie, maar wel de selectie met behulp van markers, een techniek die toelaat bepaalde genetische eigenschappen van planten te achterhalen, waar tal van wetenschappers veel heil van verwachten. Die techniek, die reeds wordt toegepast, wordt dag na dag verbeterd in de hoop gewassen beter te wapenen tegen ziekten, schade door klimaatverandering zoals de verzing van de bodem en droogte.

Maar voor duurzame landbouw is het noodzakelijk om het aantal variëteiten van een zelfde teelt op te trekken en zelfs het aantal verschillende teelten in een gegeven veld of ecosysteem.

Zoom op de provincie Yunnan in China

In China is rijst basisvoedsel. Vandaar het belang om de teelt ervan te beschermen tegen ziekten. In het

kader van een tweejarig project dat werd ontwikkeld in samenwerking met boeren in Yunnan, hebben Chinese wetenschappers een experiment uitgevoerd om de schade van een verwoestende schimmelziekte te beperken. Ze zijn afgestapt van grote vlaktes rijst in monocultuur om in duizenden rijstvelden een mix van verschillende rijstvariëteiten te planten. De resultaten zijn opmerkelijk: in de gemengde culturen werden de schimmelwerende middelen overbodig aan het einde het project. Sterker nog, het rendement lag er 89 % hoger dan bij monocultuur van rijst. Besmetting door de meest verspreide rijstziekte werd 94 % minder aangetroffen in gemengde culturen dan in monoculturen.

... en op Kenia

In Kenia hebben zo'n 30.000 kleine landbouwers een natuurlijke methode aangewend in de strijd tegen stengelboorders, schadelijke insecten die de maisteelt teisteren waardoor tot 40 % minder rendement wordt gehaald. Deze methode werd uitgedacht door wetenschappers van het International Centre of Insect Physiology and Ecology (CIPE). Tussen de maïs, het basisgewas van het land, wordt desmodium geplant

dat de stengelboorder afstoot. Rond het maïsveld wordt olifantsgras gezaaid; dat de stengelboorders weglukt van de maïs.

De voordelen zijn legio. Waar deze methode, "push-pull" genaamd, werd ingevoerd, lag de productie van maïs in bepaalde gevallen drie maal hoger. Dat rendement garandeert voedsel voor een jaar voor een familie van kleine boeren. Deze methode helpt ook de vruchtbaarheid van de grond

Waarom minder vlees eten?

- Omdat op wereldschaal de productie en consumptie van vlees blijft toenemen.
- Omdat er voor de productie van een kilo vlees ongeveer zeven kilo soja nodig is.
- Omdat er voor een kilo rundsvlees ongeveer 15.000 liter water nodig is.
- Omdat in termen van bodengebruik de aardappel 200 maal efficiënter is.
- Omdat een derde van het graan als veevoeder wordt gebruikt.
- Omdat ongeveer 70 % van de landbouwgrond bestemd is voor de veeteelt.

© FutureLearn/Greenpeace

te verbeteren, want er worden geen chemische meststoffen gebruikt. Het systeem van push-pull helpt ook de gevolgen van de klimaatverandering opvangen. Desmodium houdt het water vast en biedt zo weerstand aan droogtes.

Voor miljoenen arme boeren is de diversiteit van teelten en soorten een absolute noodzaak. We mogen niet toestaan dat de grote culturen, die in handen zijn van enkele multinational,

In China, net als in Kenia, zetten de boeren in op verschillende gewassen om hogere opbrengsten te halen en bepaalde plantenziektes uit te roeien.

© Greenpeace / J. Zhang

zich verder ontwikkelen. Uiteindelijk beroven ze de kleine landbouwers van hun voedselzekerheid.

Caroline Veler

Bronnen:

- Agriculture at a Crossroads: Food for Survival, Greenpeace International, oktober 2009.
- Impacts of Genetically Engineered Crops on Pesticide Use: The First Thirteen Years, C. Benbrook, november 2009.
- Ecological farming: Drought-resistant agriculture, Greenpeace International, april 2010.
- Food Security and Climate Change: The answer is biodiversity, Greenpeace International, december 2008.
- Terra Reversa, Jones & De Meyere, oktober 2009.

Wat kan jij doen?

- Eet minder vlees
- Kies voor lokaal geteelde seizoensproducten, bij voorkeur met het biolabel.

GREENPEACE

Steun ons! 001-1380706-84

Greenpeace Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel – tel: 02 274.02.00

www.greenpeace.be

© Greenpeace/Athit Perawongmetha